శ్రీమద్భగవద్గీత : 18 వ అధ్యాయం

మోక్షసన్యాస యోగం

: వ్యాఖ్యాత :

"అభినవ వ్యాస", "జ్ఞానప్రపూర్ణ"

శ్రీ దేవిశెట్టి చలపతిరావు B.Sc[Ag]

వ్యవస్థాపకులు

ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన పీఠం : చిలకలూరిపేట.

Website : WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com

Contact : +91 80085 39770 / +91 98862 65225

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

పూజ్య గురుదేవులు
జ్ఞానప్రపూర్ణ
శ్రీ దేవిశెట్టి చలపతిరావు గారు B.Sc., (Ag)
వ్యవస్థాపకులు : ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానపీఠం, చిలకలూరిపేట
Contact : (Mobile) 80085 39770 / (Land Line) 08647 254716
Email : care@srichalapathirao.com
Visit www.srichalapathirao.com to listen Pravachanas

ఓం శ్రీ కృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీమద్భగవద్గీత

అథ అష్టాదశోధ్యాయః

మోక్షసన్యాస యోగః

అర్జున ఉవాచ:

శ్లో॥ సంన్యాసస్య మహాబాహో !
తత్త్వమిచ్ఛామి వేదితుమ్।
త్యాగస్య చ హృషీకేశ !
పృథక్కేశినిషూదన॥ (1)

తా:- అర్జునుడు అడుగుతున్నాడు : మహాబాహో!, హృషీకేశ!, కేశి సంహారా! సన్యాసం యొక్క తత్త్వాన్ని, త్యాగం యొక్క తత్త్వాన్ని వేరు వేరుగా తెలుసుకోవాలనుకుంటున్నాను.

శ్రీభగవానువాచ:-

శ్లో॥ కామ్యానాం కర్మణాం న్యాసం
సన్యాసం కవయో విదుః।
సర్వకర్మఫలత్యాగం
ప్రాహుస్త్యాగం విచక్షణాః॥ (2)

తా:- భగవానుడు చెబుతున్నాడు: కోరికలతోను, ఫలితాన్ని ఆశించి చేసే కర్మలను విడిచిపెట్టటం సన్యాసం అని మహర్షులు, జ్ఞానులు అంటారు. ఇక అన్ని కర్మ ఫలాలను విడిచిపెట్టటం త్యాగం అని వివేకులైన వారు అంటున్నారు.

శ్లో॥ త్యాజ్యం దోషవదిత్యేకే
కర్మ ప్రాహుర్మనీషిణః।

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

యజ్ఞదానతపఃకర్మ
న త్యాజ్యమితి చాపరే॥ (3)

తాః- కర్మను దోష పూరిత మైనదిగా భావించి వదిలి పెట్టాలని కొందరు బుద్ధి మంతులు అంటారు. యజ్ఞ, దాన, తపస్సులను విడువకూడదని మరికొందరు పండితుల అభిప్రాయం.

శ్లో॥ నిశ్చయం శృణు మే తత్ర
త్యాగే భరతసత్తమ ! |
త్యాగో హి పురుషవ్యాఘ్ర !
త్రివిధః సంప్రకీర్తితః॥ (4)

తాః- భరత శ్రేష్టుడా! ఆ త్యాగ విషయంలో నా నిశ్చయాన్ని విను. పురుష వ్యాఘ్ర! త్యాగమనేది మూడు విధాలుగా కీర్తించబడుతున్నది.

శ్లో॥ యజ్ఞదానతపఃకర్మ
న త్యాజ్యం కార్యమేవ తత్|
యజ్ఞో దానం తపశ్చైవ
పావనాని మనీషిణామ్॥ (5)

తాః- యజ్ఞ, దాన, తపస్సులనే కర్మలను విడిచి పెట్టరాదు. వాటిని చేస్తూ ఉండవలసిందే. యజ్ఞ దాన తపస్సులు వివేకులను పావనం చేస్తాయి. (పవిత్రం చేస్తాయి).

శ్లో॥ ఏతాన్యపి తు కర్మాణి
సంగం త్యక్త్వా ఫలాని చ|
కర్తవ్యానీతి మే పార్థ
నిశ్చితం మతముత్తమం॥ (6)

తాః- పార్థా! ఈ కర్మలను కూడా సంగ భావాన్ని, ఫలాన్ని వదిలి చెయ్యాలని నా నిశ్చితమైన ఉత్తమమైన అభిప్రాయం.

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

శ్లో|| నియతస్య తు సంన్యాసః
కర్మణో నోపపద్యతే|
మోహాత్తస్య పరిత్యాగః
తామసః పరికీర్తితః|| (7)

తా:- శాస్త్రాలలో విధించబడిన కర్మలను ఎన్నటికీ విడిచిపెట్టరాదు. మోహంతో- అజ్ఞానంతో వాటిని విడిచి పెట్టటం తామసిక త్యాగం అని చెప్పబడుతుంది.

శ్లో|| దుఃఖమిత్యేవ యత్కర్మ
కాయక్లేశభయాత్త్యజేత్|
స కృత్వా రాజసం త్యాగం
నైవ త్యాగఫలం లభేత్|| (8)

తా:- ఏ కర్మను శరీరానికి కష్టం కలుగుతుందనే భయంతోను, దుఃఖాన్ని కలిగిస్తుంది అనే భావంతోను విడిచిపెడతాడో అది రాజసిక త్యాగం అవుతుంది. త్యాగఫలం లభించదు.

శ్లో|| కార్యమిత్యేవ యత్కర్మ
నియతం క్రియతేఽర్జున|
సంగం త్యక్త్వా ఫలం చైవ
స త్యాగః సాత్త్వికో మతః|| (9)

తా:- ఇది నా కర్తవ్యం అనుకుంటూ, సంగభావాన్ని, ఫలాపేక్షను వదిలి, ఏ నియత కర్మ చేయబడుతుందో అర్జునా! అది సాత్త్విక త్యాగం అని నా అభిప్రాయం

శ్లో|| న ద్వేష్ట్యకుశలం కర్మ
కుశలే నానుషజ్జతే|

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

త్యాగీ సత్త్వసమావిష్టః
మేధావీ ఛిన్నసంశయః॥ (10)

తా:- సత్త్వ గుణంతో కూడియున్న మేధావి, కర్మఫల త్యాగి సంశయ రహితుడై ప్రతికూలమైన కర్మను ద్వేషించడు, అనుకూలమైన కర్మకు అతుక్కుపోడు.

శ్లో॥ న హి దేహభృతా శక్యం
త్యక్తుం కర్మాణ్యశేషతః।
యస్తు కర్మఫలత్యాగీ
స త్యాగీత్యభిధీయతే॥ (11)

తా:- ఎందుకనగా దేహధారియైన వానికి కర్మలను పూర్తిగా విడిచిపెట్టటం సాధ్యం కాదు. ఎవరైతే కర్మ ఫలాన్ని విడిచిపెట్టి కర్మలను చేస్తాడో అతడే త్యాగి అనిపించుకుంటాడు.

శ్లో॥ అనిష్టమిష్టం మిశ్రం చ
త్రివిధం కర్మణః ఫలమ్।
భవత్యత్యాగినాం ప్రేత్య
న తు సన్యాసినాం క్వచిత్॥ (12)

తా:- పాపము, పుణ్యము, పుణ్య పాప మిశ్రమం అని మూడు విధాలుగా కర్మల యొక్క ఫలాన్ని త్యాగులు కాని వారు మరణానంతరం పొందుతారు. త్యాగులైన వారు ఎప్పటికీ పొందరు.

శ్లో॥ పంచైతాని మహాబాహో!
కారణాని నిబోధ మే।
సాంఖ్యే కృతాంతే ప్రోక్తాని
సిద్ధయే సర్వకర్మణామ్॥ (13)

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

తా:- ఓ మహాబాహుడా! సమస్త కర్మలు సిద్ధించటానికి కర్మ రాహిత్యాన్ని తెలిపే సాంఖ్య శాస్త్రము నందు చెప్పబడిన ఈ ఐదు కారణాలను నా ద్వారా విను.

శ్లో|| అధిష్ఠానం తథా కర్తా
కరణం చ పృథగ్విధమ్|
వివిధాశ్చ పృథక్చేష్టా
దైవం చైవాత్ర పంచమమ్|| (14)

తా:- అధిష్టానమైన శరీరం, అలాగే కర్మ చేసే వాడు, వేరు వేరు ఇంద్రియాలు, నానా విధాలైన వేరు వేరు క్రియలు, ఐదవదైన ప్రారబ్ధం ఈ కర్మాచరణకు కారణాలు.

శ్లో|| శరీరవాఙ్మనోభిర్యత్
కర్మ ప్రారభతే నరః|
న్యాయ్యం వా విపరీతం వా
పంచైతే తస్య హేతవః|| (15)

తా:- న్యాయమైనది గాని, అన్యాయమైనది గాని - మంచిది గాని చెడ్డది గాని, మానవుడు మనోవాక్కాయములతో చేసే ఏ కర్మ అయినా ఈ అయిదు ఆ కర్మకు కారణం అవుతాయి.

శ్లో|| తత్రైవం సతి కర్తారం
ఆత్మానం కేవలం తు యః|
పశ్యత్యకృతబుద్ధిత్వాత్
న స పశ్యతి దుర్మతిః|| (16)

తా:- కర్మ విషయంలో సంగతి ఇది అయి ఉండగా అపరిపక్వమైన బుద్ధితో ఎవడు కేవలం తానే కర్తననుకుంటాడో ఆ అవివేకి సరిగ్గా గ్రహించనివాడే.

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

శ్లో|| యస్య నాహంకృతో భావః
బుద్ధిర్యస్య న లిప్యతే|
హత్వా஽పి స ఇమాన్ లోకాన్
న హంతి న నిబధ్యతే|| (17)

తా:- ఎవరికి నేను కర్తను అనే భావన లేదో ఎవరి బుద్ధి విషయాలలో కర్మలలో తగులు కోదో అతడు ఈ లోకులను చంపినా చంపిన వాడు కాడు, కర్మ బంధంలో చిక్కుకోడు.

శ్లో|| జ్ఞానం జ్ఞేయం పరిజ్ఞాతా
త్రివిధా కర్మచోదనా|
కరణం కర్మ కర్తేతి
త్రివిధః కర్మసంగ్రహః|| (18)

తా:- తెలివి, తెలుసుకోబడే విషయం, తెలుసుకొనేవాడు. ఈ మూడూ కర్మను ప్రేరేపించే కారణాలు. ఇదే కర్మ చోదన. ఇంద్రియాలు, కర్మ, కర్మ చేసే కర్త - ఈ మూడూ కర్మను నిర్వహించేవి. ఇదే కర్మ సంగ్రహం.

శ్లో|| జ్ఞానం కర్మ చ కర్తాచ
త్రిధైవ గుణభేదతః|
ప్రోచ్యతే గుణసంఖ్యానే
యథావచ్ఛృణు తాన్యపి|| (19)

తా:- జ్ఞానం, కర్మ, కర్త - ఈ మూడూ గుణ భేదాలను బట్టి మూడు విధాలుగా ఉన్నాయి. గుణాలను గూర్చి విచారణ చేయబడిన సాంఖ్య శాస్త్రంలో ఈ విధంగా చెప్పబడింది. దానిని కూడా శాస్త్రంలో చెప్పబడిన విధంగా విను.

శ్లో|| సర్వభూతేషు యేనైకం
భావమవ్యయమీక్షతే|
అవిభక్తం విభక్తేషు
తజ్జ్ఞానం విద్ధి సాత్త్వికమ్|| (20)

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

తా:- ఏ జ్ఞానం చేత వేరు వేరుగా కనిపించే సమస్త ప్రాణులలోను ఒక్కటే అయిన నాశనం లేని సత్తాను అభిన్నమైన దానిగా - ఒక్కటిగా చూస్తున్నాడో అట్టి జ్ఞానం సాత్త్వక జ్ఞానం అని తెలుసుకో.

శ్లో॥ పృథక్త్వేన తు యజ్జ్ఞానం
నానాభావాన్ పృథగ్విధాన్।
వేత్తి సర్వేషు భూతేషు
తజ్జ్ఞానం విద్ధి రాజసమ్॥ (21)

తా:- ఏ జ్ఞానం చేత సమస్త ప్రాణికోట్లలోను, వేరు వేరు విధాలుగా కనపడే రూపాలలో వేరు వేరు జీవుళ్ళను వేరు వేరు విధాలుగా ఉన్నట్లు తెలుసుకుంటున్నావో ఆ జ్ఞానాన్ని రాజసిక జ్ఞానం అని తెలుసుకో.

శ్లో॥ యత్తు కృత్స్నవదేకస్మిన్
కార్యే సక్తమహైతుకమ్।
అతత్త్వార్థవదల్పం చ
తత్తామసముదాహృతమ్॥ (22)

తా:- ఏ జ్ఞానం వల్ల ఏదో ఒక కార్యమునందు లేదా శరీరము నందు సమస్తము ఇదేనని పట్టు బట్టి ఉంటాడో, అట్టి తగిన హేతువు లేనట్టి, సత్య వస్తువును తెలుసుకోనట్టి, అల్పమైనట్టి జ్ఞానాన్ని తామస జ్ఞానం అంటారు.

శ్లో॥ నియతం సంగరహితం
అరాగద్వేషతః కృతం।
అఫలప్రేప్సునా కర్మ
యత్తత్సాత్త్వికముచ్యతే॥ (23)

తా:- శాస్త్ర విహితమైనది, సంగభావం లేనిది, రాగద్వేషాలు లేనిది, ఫలాసక్తి లేకుండా చేసేది ఏ కర్మగలదో అది సాత్త్విక కర్మ అని చెప్పబడుతున్నది.

శ్లో॥ యత్తు కామేప్సునా కర్మ
సాహంకారేణ వా పునః।
క్రియతే బహులాయాసం
తద్రాజసముదాహృతం॥ (24)

తా:- కోరికతో -ఫలాపేక్షతో, అహంకారంతో, ఎక్కువ ప్రయాస పడుతూ ఏ కర్మ అయితే చేయబడుతుందో దానిని రాజసిక కర్మ అంటారు.

శ్లో॥ అనుబంధం క్షయం హింసాం
అనపేక్ష్య చ పౌరుషం।
మోహాదారభ్యతే కర్మ
యత్తత్తామసముచ్యతే॥ (25)

తా:- బంధంలో ఇరికించేది (తాను చేయబోయే కర్మ వల్ల ముందు ముందు కలగ బోయే సాధక బాధకాలను, దుఃఖాన్ని గురించి ఆలోచించనీయకుండా చేసేది), నాశనాన్ని-ధన నష్టాన్ని కలిగించేది, తనకు- ఇతరులకు హింసను కలిగించేది, తన శక్తి సామర్ధ్యాలను గమనించకుండా చేసేది, అజ్ఞానంతో-అవివేకంతో భ్రమతో ప్రారంభించేది ఏ కర్మ గలదో అది తామసికము అనబడుతుంది.

శ్లో॥ ముక్తసంగోఽనహంవాదీ
ధృత్యుత్సాహసమన్వితః।
సిద్ధ్యసిద్ధ్యోర్నిర్వికారః
కర్తా సాత్త్విక ఉచ్యతే॥ (26)

తా:- సంగభావం నుండి విడుదల పొందినవాడు, అహంకారం లేని వాడు, పట్టుదల- ఉత్సాహం తో కూడినవాడు, విజయం సాధించినా అపజయం పొందినా వికారం చెందకుండా ఉన్నవాడు సాత్త్విక కర్త అనబడతాడు.

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

శ్లో॥ రాగీ కర్మఫలప్రేప్సుః
లుబ్ధో హింసాత్మకోఽశుచిః।
హర్షశోకాన్వితః కర్తా
రాజసః పరికీర్తితః॥ (27)

తా:- రాగంతో కూడి, కర్మ ఫలాన్ని ఆశిస్తూ, పిసినిగొట్టు అయి, హింసతో కూడిన స్వభావం కలిగి, అశుచి అయి, సుఖ దుఃఖాలకు లోనయ్యే కర్త రాజసికుడని చెప్పబడతాడు.

శ్లో॥ అయుక్తః ప్రాకృతః స్తబ్ధః
శఠో నైష్కృతికోఽలసః।
విషాదీ దీర్ఘసూత్రీ చ
కర్తా తామస ఉచ్యతే॥ (28)

తా:- మనోనిగ్రహం లేని వాడు, పామరుడు, సంకుచిత స్వభావం గలవాడు, మోసగాడు, ఇతరుల పనులు చెడగొట్టే వాడు, సోమరిపోతు, ఎప్పుడూ విషాదంలో ఉండేవాడు, త్వరగా నిర్ణయాలు తీసుకోలేని వాడు తామసిక కర్త అనబడుతాడు.

శ్లో॥ బుద్ధేర్భేదం ధృతేశ్చైవ
గుణతస్త్రివిధం శృణు।
ప్రోచ్యమానమశేషేణ
పృథక్త్వేన ధనంజయ॥ (29)

తా:- గుణాలను బట్టి మూడేసి విధాలుగా ఉండే బుద్ధి యొక్క, ధృతి యొక్క భేదాలను వేరు వేరుగా చెబుతాను. అర్జునా! విను.

శ్లో॥ ప్రవృత్తిం చ నివృత్తిం చ
కార్యాకార్యే భయాభయే।
బంధం మోక్షం చ యా వేత్తి
బుద్ధిః సా పార్థ సాత్త్వికీ॥ (30)

తా:- అర్జునా! ప్రవృత్తి నివృత్తులు, కార్య అకార్యాలు, భయ అభయాలు, బంధ మోక్షాలు- వీటిని విడమరచి తెలుసుకునే బుద్ధి సాత్త్విక బుద్ధి.

శ్లో|| యయా ధర్మమధర్మం చ
కార్యం చాకార్యమేవ చ|
అయథావత్ప్రజానాతి
బుద్ధిః సా పార్థ రాజసీ|| (31)

తా:- అర్జునా! ఏ బుద్ధి ధర్మాధర్మాలను, కార్యాకార్యాలను ఉన్నది ఉన్నట్లుగ నిర్ణయించలేదో అది రాజసికమైనది.

శ్లో|| అధర్మం ధర్మమితి యా
మన్యతే తమసావృతా|
సర్వార్థాన్విపరీతాంశ్చ
బుద్ధిః సా పార్థ తామసీ|| (32)

తా:- అధర్మాన్ని ధర్మమని, అన్ని విషయాలను విరుద్ధంగా ఏ బుద్ధి అజ్ఞానం చేత కప్పబడి భావిస్తుందో అర్జునా! ఆ బుద్ధి తామసికమైనది.

శ్లో|| ధృత్యా యయా ధారయతే
మనఃప్రాణేంద్రియక్రియాః|
యోగేనావ్యభిచారిణ్యా
ధృతిః సా పార్థ సాత్త్వికీ|| (33)

తా:- అర్జునా! చలించని యోగంలో నిలిచి, మనస్సు, ప్రాణాలు, ఇంద్రియాల యొక్క వ్యాపారాలను ఏ పట్టుదలతో తప్పు మార్గంలోకి పోకుండా నియమిస్తున్నాడో అట్టి ధృతి సాత్త్వికమైనది.

శ్లో|| యయా తు ధర్మకామార్థాన్
ధృత్యా ధారయతేzర్జున|
ప్రసంగేన ఫలాకాంక్షీ
ధృతిః సా పార్థ రాజసీ|| (34)

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

తా:- అర్జునా! ఏ పట్టుదల ధర్మార్థకామాలను మమకారంతో, ఫలాపేక్షతో నిలబెట్టి ఉంచుతుందో పార్థా! ఆ పట్టుదలనే రాజసికధృతి అంటారు.

శ్లో|| యయా స్వప్నం భయం శోకం
విషాదం మదమేవ చ|
న విముంచతి దుర్మేధా
ధృతిః సా పార్థ తామసీ|| (35)

తా:- పార్థా! స్వప్నం, భయం, శోకం, విషాదం, మదం మొ||న వాటిని ఏ పట్టుదలతో దుర్బుద్ధి గలవాడు వదలకుండా పట్టుకుంటాడో అదే తామసిక ధృతి.

శ్లో|| సుఖం త్విదానీం త్రివిధం
శృణు మే భరతర్షభ|
అభ్యాసాద్రమతే యత్ర
దుఃఖాంతం చ నిగచ్ఛతి|| (36)

తా:- భరత శ్రేష్టుడా! ఇప్పుడు 3 విధాలైన సుఖాన్ని గురించి నా ద్వారా విను. అభ్యాసం వల్లనే మానవుడు దుఃఖాన్ని అంతమొందించుకొని సుఖాన్ని పొందగలుగుతాడు.

శ్లో|| యత్తదగ్రే విషమివ
పరిణామేzమృతోపమమ్|
తత్సుఖం సాత్త్వికం ప్రోక్తం
ఆత్మబుద్ధిప్రసాదజమ్|| (37)

తా:- ఏది ముందు విషంగా తోచి చివరకు అమృతంలాగా ఉంటుందో అదే సాత్త్విక సుఖం. ఆత్మలో నిలిచిన నిర్మల బుద్ధి వల్ల కలిగేది ఈ సుఖం.

శ్లో|| విషయేంద్రియసంయోగాత్
యత్తదగ్రేzమృతోపమమ్|

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

పరిణామే విషమివ

తత్సుఖం రాజసం స్మృతమ్|| (38)

తా:- విషయాలతో ఇంద్రియాలు సంబంధం పెట్టుకోవటం వల్ల మొదట అమృతంలాగా ఉండి చివరకు విషంలాగా తయారయ్యే సుఖం ఏది గలదో అది రాజసిక సుఖం అనబడుతుంది.

శ్లో|| యదగ్రే చానుబంధే చ

సుఖం మోహనమాత్మనః|

నిద్రాలస్యప్రమాదోత్థం

తత్తామసముదాహృతమ్|| (39)

తా:- నిద్ర, సోమరితనం, అజాగ్రత్త వల్ల పుట్టిన ఏ సుఖం ప్రారంభం నుండి చివరి వరకు తనను భ్రాంతిలో పడ వేస్తుందో ఆ సుఖం తామసం అని చెప్పబడుతుంది.

శ్లో|| న తదస్తి పృథివ్యాం వా

దివి దేవేషు వా పునః|

సత్త్వం ప్రకృతిజైర్ముక్తం

యదేభిః స్యాత్త్రిభిర్గుణైః|| (40)

తా:- ప్రకృతి నుండి పుట్టిన ఈ మూడు గుణాల నుండి విడిపోయిన ప్రాణి భూమి మీద కాని, స్వర్గంలో కాని, దేవతలలో గాని ఏదీ లేనేలేదు.

శ్లో|| బ్రాహ్మణక్షత్రియవిశాం

శూద్రాణాం చ పరంతప|

కర్మాణి ప్రవిభక్తాని

స్వభావప్రభవైర్గుణైః|| (41)

తా:- పరంతపా! బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రులనే వర్ణాలు వారి వారి కర్మలను బట్టి, వారి వారి స్వభావాల వల్ల పుట్టిన గుణాలను బట్టి విభాగించబడినవి.

శ్లో|| శమో దమస్తపః శౌచం
క్షాంతిరార్జవమేవ చ|
జ్ఞానం విజ్ఞానమాస్తిక్యం
బ్రహ్మకర్మ స్వభావజమ్|| (42)

తా:- శమం, దమం, తపస్సు, శౌచం, ఓర్పు, నిజాయితీ, జ్ఞాన విజ్ఞానాలు, ఆస్తిక్యభావన- ఇవి బ్రాహ్మణుల స్వభావ సిద్ధ కర్మలు.

శ్లో|| శౌర్యం తేజో ధృతిర్దాక్ష్యం
యుద్ధే చాప్యపలాయనమ్|
దానమీశ్వరభావశ్చ
క్షాత్రం కర్మ స్వభావజమ్|| (43)

తా:- శౌర్యం, తేజం, పట్టుదల, దక్షత(సమర్థత), యుద్ధం నుండి వెన్నుచూపక పోవటం (పారిపోకుండుట) దానం, ఈశ్వర లక్షణం- ఇవి క్షత్రియునికి స్వభావసిద్ధ కర్మలు.

శ్లో|| కృషిగోరక్షవాణిజ్యం
వైశ్యకర్మ స్వభావజమ్|
పరిచర్యాత్మకం కర్మ
శూద్రస్యాపి స్వభావజమ్|| (44)

తా:- వ్యవసాయం, గో రక్షణ, వాణిజ్యం- ఇవి వైశ్యుని స్వభావసిద్ధ కర్మలు. పరిచర్యా భావంతో కూడిన కర్మలు శూద్ర వర్ణానికి స్వభావ సిద్ధమైన కర్మలు.

శ్లో|| స్వే స్వే కర్మణ్యభిరతః
సంసిద్ధిం లభతే నరః|

స్వకర్మనిరతః సిద్ధిం
యథా విందతి తచ్ఛృణు॥ (45)

తా:- వారి వారి స్వభావ సిద్ధ కర్మల యందు ఆసక్తులై మానవులు సిద్ధిని పొందుతారు. తన స్వకర్మ యందు ఆసక్తుడై ఏ ప్రకారంగా సిద్ధిని పొందుతాడో దానిని విను.

శ్లో॥ యతః ప్రవృత్తిర్భూతానాం
యేన సర్వమిదం తతమ్।
స్వకర్మణా తమభ్యర్చ్య
సిద్ధిం విందతి మానవః॥ (46)

తా:- ఎవరి నుండి జీవుళ్ళ ప్రవృత్తి కలుగుతున్నదో, ఎవరి చేత ఈ సర్వము వ్యాపించబడియున్నదో, ఆయనను తన కర్మ చేత ఆరాధించే మానవుడు సిద్ధిని పొందుతాడు.

శ్లో॥ శ్రేయాన్ స్వధర్మో విగుణః
పరధర్మాత్ స్వనుష్ఠితాత్।
స్వభావనియతం కర్మ
కుర్వన్నాప్నోతి కిల్బిషమ్॥ (47)

తా:- చక్కగా అనుష్టించిన పర ధర్మం కన్నా హీనమైనదైనా స్వధర్మమే శ్రేయస్సును కలిగిస్తుంది. తన స్వభావం చేత ప్రేరేపించబడిన కర్మను చేయటం వల్ల పాపాన్ని పొందదు.

శ్లో॥ సహజం కర్మ కౌంతేయ!
సదోషమపి న త్యజేత్।
సర్వారంభా హి దోషేణ
ధూమేనాగ్నిరివావృతాః॥ (48)

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

తా:- కౌంతేయా! సహజమైన కర్మ దోషంతో కూడినదైనా వదలకూడదు. ఎందుకంటే పొగచేత అగ్ని కప్పబడినట్లు అన్ని కర్మలు దోషంతో కూడినవే.

శ్లో॥ అసక్తబుద్ధిః సర్వత్ర
జితాత్మా విగతస్పృహః|
నైష్కర్మ్యసిద్ధిం పరమాం
సన్యాసేనాధిగచ్ఛతి|| (49)

తా:- ఏ విషయంలోను తగులుకోని బుద్ధితో, మనస్సుని స్వాధీనంలో ఉంచుకొని, ఆశలు -కోరికలు లేకుండా, కర్మఫల త్యాగంతో కర్మలు చేస్తే ఉత్తమోత్తమమైన నైష్కర్మ్య సిద్ధిని పొందుతాడు.

శ్లో॥ సిద్ధిం ప్రాప్తో యథా బ్రహ్మ
తథాప్నోతి నిబోధ మే|
సమాసేనైవ కౌంతేయ!
నిష్ఠా జ్ఞానస్య యా పరా|| (50)

తా:- నైష్కర్మ్య సిద్ధిని పొందినవాడు బ్రహ్మాన్ని ఎలా చేరుకుంటాడో సంక్షిప్తంగా నా వల్ల తెలుసుకో. అర్జునా! ఇది జ్ఞానం యొక్క శ్రేష్ఠమైన నిష్ఠ(అభ్యాసం).

శ్లో॥ బుద్ధ్యా విశుద్ధయా యుక్తః
ధృత్యాత్మానం నియమ్య చ|
శబ్దాదీన్విషయాంస్త్యక్త్వా
రాగద్వేషౌ వ్యుదస్య చ|| (51)

తా:- అతి నిర్మలమైన బుద్ధితో కూడిన వాడై, పట్టుదలతో, మనస్సును నిగ్రహించిన వాడు, శబ్దాది విషయాలను విడిచి పెట్టి, రాగద్వేషాలను వదలిపెట్టి....

శ్లో॥ వివిక్తసేవీ లఘ్వాశీ
యతవాక్కాయమానసః।
ధ్యానయోగపరో నిత్యం
వైరాగ్యం సముపాశ్రితః॥ (52)

తా:- ఏకాంత ప్రదేశంలో నివసిస్తూ, మితాహారాన్ని తీసుకుంటూ, మనోవాక్కాయములను స్వాధీనంలో ఉంచుకుంటూ, నిత్యం ధ్యానయోగంలో ఉంటూ, వైరాగ్యాన్ని ఆశ్రయించి-

శ్లో॥ అహంకారం బలం దర్పం
కామం క్రోధం పరిగ్రహమ్।
విముచ్య నిర్మమః శాంతః
బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే॥ (53)

తా:- అహంకారాన్ని, బల దర్పాలను, కోరికలను, క్రోధాన్ని, వస్తు పరిగ్రహాన్ని వదిలి, మమకారాన్ని పరిత్యజించి, శాంతుడై బ్రహ్మస్వరూపుడయ్యేందుకు అర్హతను పొందుతాడు.

శ్లో॥ బ్రహ్మభూతః ప్రసన్నాత్మా
న శోచతి న కాంక్షతి।
సమః సర్వేషు భూతేషు
మద్భక్తిం లభతే పరామ్॥ (54)

తా:- పరమాత్మతో ఐక్యత సాధించిన జీవన్ముక్తుడు ప్రశాంత చిత్తుడై; దేనినీ కోరడు, దేని కొరకు శోకించడు. సమస్త భూతములందు సమబుద్ధి కలిగి ఉంటాడు. నా యందు పరమ భక్తిని కలిగి ఉంటాడు.

శ్లో॥ భక్త్యా మామభిజానాతి
యావాన్యశ్చాస్మి తత్త్వతః।
తతో మాం తత్త్వతో జ్ఞాత్వా
విశతే తదనంతరం॥ (55)

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

తా:- ఇట్టి భక్తి ద్వారా నేనెవరినో, ఎంతటి వాడనో యదార్థంగా తెలుసుకోగలుగుతాడు. దాని వల్ల నా వాస్తవ తత్త్వాన్ని తెలుసుకొని ఆ తరువాత నాలో ప్రవేశిస్తాడు.

శ్లో॥ సర్వకర్మాణ్యపి సదా
కుర్వాణో మద్వ్యపాశ్రయః।
మత్ప్రసాదాదవాప్నోతి
శాశ్వతం పదమవ్యయమ్॥ (56)

తా:- ఎల్లప్పుడూ అన్ని కర్మలను చేస్తూ కూడా నన్నే ఆశ్రయించి, నా అనుగ్రహంతో శాశ్వతము, అవ్యయము అయిన స్థానాన్ని పొందుతారు.

శ్లో॥ చేతసా సర్వకర్మాణి
మయి సన్న్యస్య మత్పరః।
బుద్ధియోగముపాశ్రిత్య
మచ్చిత్తః సతతం భవ॥ (57)

తా:- అర్జునా! అన్ని కర్మలను వివేకంతో కూడిన బుద్ధితో నాయందే సమర్పించి, నన్నే పరమ గతిగా పెట్టుకొని, జ్ఞాన యోగాన్ని ఆశ్రయించి, ఎల్లప్పుడూ నాయందే చిత్తాన్ని నిలిపిన వాడవు కమ్ము.

శ్లో॥ మచ్చిత్తః సర్వదుర్గాణి
మత్ప్రసాదాత్తరిష్యసి।
అథ చేత్త్వమహంకారాత్
న శ్రోష్యసి వినంక్ష్యసి॥ (58)

తా:- నీ మనస్సును నాయందే ఉంచితే దాటటానికి వీలు లేని అన్ని కష్టాలను - ప్రతి బంధకాలను నా అనుగ్రహంతో దాటగలుగుతావు. అలా కాకుండ నీవు అహంకారంతో వినక పోయావా? నశించిపోతావు.

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115
WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

శ్లో॥ యదహంకారమాశ్రిత్య
న యోత్స్య ఇతి మన్యసే।
మిథ్యైష వ్యవసాయస్తే
ప్రకృతిస్త్వాం నియోక్ష్యతి॥ (59)

తా:- ఒక వేళ అహంకారంతో యుద్ధం చేయను అని నీవు అనుకున్నా నీ ఈ ప్రయత్నం వ్యర్థమే అవుతుంది. నీ స్వభావమే నిన్ను నియోగిస్తుంది.

శ్లో॥ స్వభావజేన కౌంతేయ!
నిబద్ధః స్వేన కర్మణా।
కర్తుం నేచ్ఛసి యన్మోహాత్
కరిష్యస్యవశోఽపి తత్॥ (60)

తా:- కౌంతేయా! నీ పూర్వ జన్మ సంస్కారాల వల్ల కలిగిన నీ స్వభావం వల్ల జరిగే కర్మలకు నీవు బద్ధుడవు. మోహంతో దేనిని చేయటానికి నీవు ఇష్టపడవో దానినే అవశుడవై తప్పక చేస్తావు.

శ్లో॥ ఈశ్వరః సర్వభూతానాం
హృద్దేశేఽర్జున తిష్ఠతి।
భ్రామయన్సర్వభూతాని
యంత్రారూఢాని మాయయా॥ (61)

తా:- అర్జునా! పరమాత్మ సమస్త భూతాల యొక్క హృదయాలలో నివశించి ఉన్నాడు. యంత్రాన్ని అధిరోహించిన సర్వ జీవుళ్ళను తన మాయ చేత త్రిప్పుచున్నాడు.

శ్లో॥ తమేవ శరణం గచ్ఛ
సర్వభావేన భారత।
తత్ప్రసాదాత్పరాం శాంతిం
స్థానం ప్రాప్స్యసి శాశ్వతమ్॥ (62)

తా:- భారత! అన్ని విధాల ఆ ఈశ్వరునే శరణు బొందు. ఆయన అనుగ్రహంతో సర్వోత్కృష్టమైన శాంతిని, శాశ్వత స్థానాన్ని పొందగలవు.

శ్లో|| ఇతి తే జ్ఞానమాఖ్యాతం
గుహ్యాద్ గుహ్యతరం మయా|
విమృశ్యైత దశేషేణ
యథేచ్ఛసి తథా కురు|| (63)

తా:- ఈ ప్రకారంగా నీకు రహస్యాలలోకెల్లా రహస్యమైన జ్ఞానం నా చేత చెప్పబడింది. దీనిని సంపూర్ణంగా విమర్శించి తెలుసుకొని నీ ఇష్టం వచ్చినట్లు చెయ్యి.

శ్లో|| సర్వగుహ్యతమం భూయః
శృణు మే పరమం వచః|
ఇష్టోఽసి మే దృఢమితి
తతో వక్ష్యామి తే హితమ్|| (64)

తా:- అన్నింటి కన్న ఎక్కువైన రహస్యాన్ని నా శ్రేష్ఠ వాక్కు ద్వారా మరల విను. నీవు నాకు చాలా ఇష్టమైన వాడివి గనుక నీ మేలు కోరి చెబుతున్నాను.

శ్లో|| మన్మనా భవ మద్భక్తః
మద్యాజీ మాం నమస్కురు|
మామేవైష్యసి సత్యం తే
ప్రతిజానే ప్రియోఽసి మే|| (65)

తా:- మనస్సును నాయందే ఉంచు. నా భక్తుడివికా. నన్ను ఆరాధించు. నాకు నమస్కరించు. నన్నే పొందగలవు. ఇది సత్యం. నీవు నాకు ఇష్టుడవు గనుకు ప్రతిజ్ఞ చేసి చెబుతున్నాను.

శ్లో|| సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య
మామేకం శరణం వ్రజ|

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

అహం త్వా సర్వపాపేభ్యః
మోక్షయిష్యామి మాశుచః॥ (66)

తా:- సర్వ ధర్మాలను విడిచి పెట్టి నన్నొక్కనినే శరణు పొందు, నేను నిన్ను సమస్త పాపాల నుండి విడుదల చేస్తాను. శోకించకు.

శ్లో॥ ఇదం తే నాతపస్కాయ
నాభక్తాయ కదాచన।
న చాశుశ్రూషవే వాచ్యం
న చ మాం యోఽభ్యసూయతి॥ (67)

తా:- నీ కొరకు చెప్పబడ్డ ఈ గీతా శాస్త్రాన్ని తపస్సు చేయని వానికి, భక్తుడు కాని వానికి, గురు సేవ చేయనివానికి, నన్ను ద్వేషించే వానికి ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ చెప్పరాదు.

శ్లో॥ య ఇమం పరమం గుహ్యం
మద్భక్తేష్వభిధాస్యతి।
భక్తిం మయి పరాం కృత్వా
మామేవైష్యత్యసంశయః॥ (68)

తా:- ఎవరు ఈ పరమ రహస్యమైన గీతా శాస్త్రాన్ని నా భక్తులకు చెబుతారో వారు నా యందు పరమ భక్తిని కలిగి ఉండి నన్నే చేరుకుంటారు. ఇందులో ఏ సందేహము లేదు.

శ్లో॥ న చ తస్మాన్ మనుష్యేషు
కశ్చిన్మే ప్రియకృత్తమః।
భవితా న చ మే తస్మాత్
అన్యః ప్రియతరో భువి॥ (69)

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

తా:- మనుష్యులలో అట్టివాని కన్న అధికమైన ప్రియం కలిగించే వాడు నాకు ఎవ్వడూ లేడు. అతడి కన్న నాకు మిక్కిలి ప్రియమైన వాడు మరొకడు ఈ భువిలో ఉండబోడు.

శ్లో|| అధ్యేష్యతే చ య ఇమం
ధర్మ్యం సంవాదమావయోః|
జ్ఞానయజ్ఞేన తేనాహం
ఇష్టః స్యామితి మే మతిః|| (70)

తా:- ఎవరైతే ధర్మ యుక్తమైన మన ఈ సంవాదాన్ని అధ్యయనం చేస్తారో అతడి చేత నేను జ్ఞాన యజ్ఞం ద్వారా ఆరాధించబడ్డ వాడినవుతాను. ఇది నా నిశ్చయం.

శ్లో|| శ్రద్ధావాననసూయశ్చ
శృణుయాదపి యో నరః|
సోఽపి ముక్త శ్శుభాన్ లోకాన్
ప్రాప్నుయాత్ పుణ్యకర్మణాం|| (71)

తా:- శ్రద్ధావంతుడై, అసూయ లేని వాడై ఏ మానవుడు కేవలం దీనిని వింటాడో అతడు కూడా పుణ్య కర్మలు చేసిన వారికి లభించే పుణ్య లోకాలను చేరుకుంటాడు. సర్వ పాపాల నుండి విముక్తుడవుతాడు.

శ్లో|| కచ్చిదేతచ్ఛ్రుతం పార్థ!
త్వయైకాగ్రేణ చేతసా|
కచ్చిదజ్ఞానసమ్మోహః
ప్రనష్టస్తే ధనంజయ|| (72)

తా:- అర్జునా! ఈ గీతా శాస్త్రాన్ని నీవు ఏకాగ్ర చిత్తంతో విన్నావా? ఓ ధనం జయా! అజ్ఞానం వల్ల కలిగిన నీ మోహం సంపూర్ణంగా తొలగిపోయిందా?

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

అర్జున ఉవాచః

శ్లో॥ నష్టో మోహః స్మృతిర్లబ్ధా
త్వత్ప్రసాదాన్మయాచ్యుత!|
స్థితోఽస్మి గతసందేహః
కరిష్యే వచనం తవ॥ (73)

తా:- అర్జునుడు అంటున్నాడు. అచ్యుతా! నీ అనుగ్రహం వల్ల నా మోహం తొలగి పోయింది. స్మృతి కలిగింది. సందేహాలన్నీ తీరిపోయాయి. స్థిరంగా ఉన్నాను. నీవు చెప్పినట్లు చేస్తాను.

సంజయ ఉవాచ :-

శ్లో॥ ఇత్యహం వాసుదేవస్య
పార్థస్య చ మహాత్మనః|
సంవాదమిమమశ్రౌషం
అద్భుతం రోమహర్షణం॥ (74)

తా:- సంజయుడన్నాడు. ఈ ప్రకారంగా నేను వాసుదేవునికి మహాత్ముడైన పార్థునికి మధ్య జరిగిన ఈ అత్యద్భుతము, ఒళ్ళు పులకరించేటటువంటి సంవాదాన్ని విన్నాను.

శ్లో॥ వ్యాసప్రసాదాచ్ఛ్రుతవాన్
ఏతద్ గుహ్యతమం పరం|
యోగం యోగేశ్వరాత్ కృష్ణాత్
సాక్షాత్ కథయతః స్వయం॥ (75)

తా:- వ్యాసమహర్షి అనుగ్రహం వల్ల అత్యంత రహస్యము, శ్రేష్ఠము అయిన ఈ జ్ఞానాన్ని - ఈ యోగాన్ని సాక్షాత్తు యోగేశ్వరుడైన శ్రీకృష్ణుడు స్వయంగా చెబుతుండగా వినగలిగాను.

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

శ్లో॥ రాజన్! సంస్మృత్య సంస్మృత్య
సంవాదమిమమద్భుతం|
కేశవార్జునయోః పుణ్యం
హృష్యామి చ ముహుర్ముహుః॥ (76)

తా:- మహారాజా! కృష్ణార్జునుల ఈ అద్భుతమైన పుణ్య సంవాదాన్ని తలచుకొని మాటిమాటికి పొంగిపోతున్నాను.

శ్లో॥ తచ్చ సంస్మృత్య సంస్మృత్య
రూపమత్యద్భుతం హరేః|
విస్మయో మే మహాన్ రాజన్
హృష్యామి చ పునః పునః॥ (77)

తా:- రాజా! హరియొక్క అద్భుతమైన ఆ రూపాన్ని తలచుకొని తలచుకొని నాకు గొప్ప విస్మయం కలుగుతున్నది. మాటిమాటికి ఆనందంతో పొంగిపోతున్నాను.

శ్లో॥ యత్ర యోగేశ్వరః కృష్ణః
యత్ర పార్థో ధనుర్ధరః|
తత్ర శ్రీర్విజయో భూతిః
ధృవా నీతిర్మతిర్మమ॥ (78)

తా:- ఎక్కడ యోగేశ్వరుడైన శ్రీకృష్ణుడు, ధనుర్ధరుడైన పార్థుడు ఉంటారో అక్కడ సంపద, విజయము, గొప్పతనము, స్థిరమైన నీతి ఉంటాయని నా అభిప్రాయము.

గద్యం : ఓంతత్ సత్ ఇతి శ్రీమద్ భగవద్గీతాసు, ఉపనిషత్సు,
బ్రహ్మవిద్యాయాం, యోగ శాస్త్రే, శ్రీకృష్ణార్జున సంవాదే
మోక్ష సన్యాస యోగో నామ అష్టాదశోధ్యాయః॥

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

Audio CD, Video DVD, Book, Pen Drive, External Hard Disk రూపములలో క్రింద వివరించిన గ్రంధములు (సంపూర్ణ వ్యాఖ్య సహితంగా) మావద్ద అందుబాటులో గలవు

I. మహాభారతం : ఆదిపర్వం, సభాపర్వం, అరణ్యపర్వం, విరాటపర్వం, ఉద్యోగపర్వం, భీష్మపర్వం.... శాంతిపర్వం; జీవనసత్యాలు; ధర్మాధర్మ విశ్లేషణ; ద్రౌపది; కర్ణుడు; ప్రశ్నలు – సమాధానములు ; మహాభారతంలోని రామాయణం;

II. ఆధ్యాత్మిక గ్రంధములు : కర్మసిద్ధాంతం, జీవుల సుడిగుండాలు, ప్రశాంత జీవనానికి 18 సూత్రములు, మరణాన్ని మంగళప్రదంచేసుకో, ఆధ్యాత్మిక జీవనం, శ్రీ శంకరాద్వైత వ్యాసమాల, ప్రశ్నలు - సమాధానములు;

III. ప్రకరణ గ్రంధములు : తత్త్వబోధ, భజగోవిందం, శ్రీ దక్షిణామూర్తిస్తోత్రం, ఆత్మవిద్యావిలాసం, ఉపదేశసారం, ఆత్మబోధ, అద్వైతసారం, సాధనపంచకం, వివేక చూడామణి, నిర్వాణషట్కం

IV. శ్రీమద్భగవద్గీత : 1-18 అధ్యాయములు

V. ఉపనిషత్తులు :- ఈశావాస్య, కేన, కఠ, ముండక, మాండూక్య, కైవల్య, గర్భ, సూర్య, దర్శన, తారసార, మహావాక్య, పంచబ్రహ్మ, గోపాలతాపిన్య, వరాహ, శాట్యాయనీ, హయగ్రీవ, దత్తాత్రేయ, గారుడ, కలిసంతరణ, జాబాలి, సౌభాగ్యలక్ష్మి, సరస్వతీరహస్య, బహ్వృచ, ముక్తిక

VI.భక్తి: శ్రీమద్భాగవతం,శ్రీనారదభక్తిసూత్రములు,శ్రీకృష్ణఅష్టోత్తరశతనామావళి

VII. బ్రహ్మసూత్రములు : శ్రీ బాదరాయణ విరచిత బ్రహ్మసూత్రములు

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

VIII. గురువు : శ్రీ గురుగీత, గురువు యొక్క అవసరము, ఆషాఢ / గురు / వ్యాస పూర్ణిమ ప్రాధాన్యత, గురువును ఎలా గుర్తించి సేవించాలి, ఎందుకు ?, గురువు పట్ల శిష్యుని కర్తవ్యం, గురూపదేశం, గురువు యొక్క ఆవశ్యకత, గురువు యొక్క అనుగ్రహం ఎందుకు ? ఎలా పొందాలి ?, గురు పాదతీర్థం

IX. సాధనలు : పరమార్థ సాధనలు, సమాధి అభ్యాసం

X. ఇతర గ్రంథములు : మహాత్ముల సూక్తులు, ఉత్తమ జీవనవిధానం, పరమార్థ సాధనలు , మోక్ష సాధనా రహస్యం , ధ్యానం - ప్రయోజనములు, సో2హం భావన ద్వారా ముక్తి

XI. మరెన్నో ఇతర గ్రంథములు

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Please Contact :

Website : WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com

Contact : +91 80085 39770 / +91 9538858115